

Egidijus Mardosas, VU, MRU

Aristotelis marksistinėje tradicijoje: keletas metodologinių klausimų

Pastaraisiais dešimtmečiais marksistinėje tradicijoje vis didesnis dėmesys skiriamas Aristoteliui. Galima išskirti keletą tyrimų krypčių. Pirma, tiriama Aristotelio įtaka Marxui: Marxo raštuose ieškoma aristoteliškų pėdsakų, išryškinama iki tol menkliau suprasta Aristotelio įtaka Marxo minties raidai. Vis didesnis dėmesys Aristoteliui taip pat skiriamas ir autorių, dirbančių marksistinės etikos srityje, t. y. keliančių klausimą, koks yra etinis marksizmo turinys ir kaip filosofškai jį geriausia artikuliuoti. Taip šalia, tarkime, kantiško marksizmo, kaip alternatyva iškyla aristoteliškas marksizmas.

Šiame pranešime norėčiau aptarti metodologinius iššūkius, kylančius aristoteliško marksizmo stovyklai. Siekiant apropriuoti Aristotelį iš marksistinės perspektyvos, pirma privalu atsakyti, kaip Aristotelis (ir apskirtai filosofijos istorija) turėtų būti marksistiškai interpretuojamas. Dažnai pabrėžiama pamatinė marksizmo prielaida, kad mąstymą sąlygoja materialinė visuomenės sąranga. Tačiau kaip ta įtaka konkrečiai pasireiškia, kokios jos pasekmės filosofinei minčiai ir kaip tai veikia galimybę pritaikyti (šiuo atveju konkrečiai Aristotelio) įžvalgas visai kitame istoriniame kontekste, yra pakankamai atviri klausimai. Tad marksizmo tradicijoje, o ypač tarp autorių, dirbančių su graikų filosofija, galima rasti ne vieną skirtingą poziciją. Pranešime plačiau aptarsiu kelių autorių metodologinius svarstymus: Ellen Meiksins Wood „socialinės istorijos“ sampratą bei dvigubos hermeneutikos metodą (Fredric Jameson, Peter W. Rose).